

NOTARSKI VESTNIK.

Priloga „Slovenskemu Pravniku“.

Štev. 2.

Urejuje dr. Ivan Grašič.

1925.

Zavarovanje dokazov v izročilnih pogodbah.

V povojnih letih so po sklepu izročilnih pogodb glede kmetskih posestev izročevalčevi otroci neprevzemniki začeli na sodiščih predlagati zavarovanje dokazov potom popisa in cenitve izročениh imovin ter cenitve izgovorjenih preživitkov. Sodišča so vobče ustrezala še v polpreteklem času takim predlogom.

Namen omenjenega zavarovanja dokazov je, da se ugotovi čisti, neobremenjeni prirastek prevzemnikovega premoženja torej dejanskega darila iz izročilne pogodbe. Taka ugotovitev utegne priti v poštev po izročevalčevi smrti pri določanju nujnih deležev po njem.

Navadni tip izročilnih pogodb za kmetska zemljišča določa med drugim za izročevalce preživitke. Izročilnih pogodb brez preživitkov je razmeroma malo.

Naše zasebno pravo nima nobenih specialnih določb glede preživitka. Gotovo pa je dogovor glede preživitka pogodba o dosmrtnih prejemkih. Preživitek je torej pravno obdelan v §§ 1284 do 1286 o. d. z. Po zadnjem paragrafu nimajo ostali izročevalčevi otroci napram prevzemniku nobenih zahtevkov iz izročilne pogodbe ali na podlagi nje, če se je slednji zavezal v njej dajati izročevalcu tudi preživitek, imajo marveč eventualni zahtevek le proti izročevalcu iz preživitka.

Če po izročilni pogodbi ni obveze za preživitek, imajo odleteli izročevalčevi otroci pravico do dolžnega dela ali do njegove dopolnitve iz izročene imovine, ako so prikrajšani, ker je ostala izročevalčeva zapuščina nezadostna in ako je

prevzemnik dejansko prejel z izročilno pogodbo tudi tozadevno relevantno darilo.

Uvodno omenjenih predlogov torej načelno ni niti dovoljevati niti zavračati, zahtevati je marveč po § 386 c. pr. r., da predlagatelj verodostojno navede, ali obsega konkretna izročilna pogodba preživetek ali ne. V prvem primeru je predlog dosledno zavrniti, v drugem pa jim je ugoditi to tem bolj, ker je v svrhu določanja dolžnih deležev treba ugotoviti vrednost darila za čas, ko je bila daritev izvršena, torej ob času napravljene izročilne pogodbe.

To naziranje je zakonito, pa tudi pravično. Izročilne pogodbe s preživitkom so pogodbe na srečo. Če preživitkar kmalu zamre, napravi prevzemnik po navadi dobiček, v nasprotnem slučaju pa mnogokrat izgubo. Zato pri teh pogodbah tudi ne pride v poštev *laesio enormis*. Izročilne pogodbe brez preživitka — seveda tudi brez drugih ponavljajočih se do smrtnih dajatev za določene osebe — pa so pravzaprav fiksne, neriskantne kupne pogodbe z eventualno daritveno primesjo, ki utegne tangirati nujne deleže odletelih. (*Ascendenti* v teh ozirih sploh ne pridejo v poštev.)

R. J.

Odstop prednosti in kolki.

Banka A je odstopila za že vknjiženo terjatev posojilnice B v znesku 450.000 Din ter za enako že vknjiženo terjatev posojilnice C v znesku 150.000 Din prednost pred svojo tudi že vknjiženo terjatvijo v znesku 25.000 Din. Notar, ki je napravil prednostno izjavo, jo je kolkoval s kolkom za 2 Din, zemljiškooknjižni predlog za vknjižbo prednosti s kolkom za 10 Din. — Zemljiškooknjižno sodišče je izvršilo predlagani vpis, pristojni davčni urad pa je zahteval naknadno za vknjižbo navedene prednosti takso po tar. post. 138 t. z. in sicer 6005 Din manj že vplačanih 10 Din — torej od skupne svote 600.000 Din, za terjatvi posojilnic B in C, ki sta dobili prednost. Razlogov za to davčni urad ni navedel.